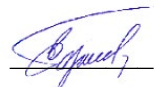

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Історичний факультет
Кафедра соціальних і правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри
соціальних і правових дисциплін

Анатолій БЕРЖАНІР

«08» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГП1.1.04 ФІЛОСОФІЯ

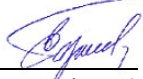
Галузь знань: 09 Біологія
Спеціальність: 091 Біологія
Освітня програма: Біологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти освітньої програми Біологія спеціальності 091 Біологія

Розробник: Запорожець М. О., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
Протокол № 1 від «08» серпня 2022 року

В. о. завідувача кафедри соціальних і правових дисциплін

_____ (підпис) (Бержанір А. Л.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Протокол № 1 від «08» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

_____ (підпис) (Рожі І.Г.)
(прізвище та ініціали)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	
Курс	1	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, у тому числі:	90	
Аудиторні:	46	
Лекційні	22	
Семінарські / Практичні	24	
Лабораторні	-	
Самостійна робота	34	
Індивідуальні завдання	10	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти принципів філософського осмислення світу за допомогою філософських категорій; вивчення історичних типів філософії, різноманітних філософських вчень та систем; оволодіння методикою філософських досліджень з допомогою першоджерел класиків філософської думки; засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності; ознайомлення із філософськими концепціями, які розкривають сутність філософського мислення; створення умов для формування світоглядно-методологічної культури здобувачів вищої освіти.

Завдання: вивчити програмний матеріал навчальної дисципліни, її основні проблеми та понятійний апарат; сформувати систему знань про загальні закономірності розвитку людства; формувати знання, необхідні для філософського розуміння природи, суспільства та людського мислення; вивчити основні досягнення світової філософії, ознайомити із складовими філософії (онтологією, гносеологією, антропологією, аксіологією, соціальною філософією); оперувати набутими історико-філософськими знаннями під час формування власної світоглядної позиції; вільно володіти категоріальним базисом філософії для взаємодії філософських теорій з іншими галузями гуманітарного знання; обґрунтовувати власну думку, спираючись на досягнення світової та вітчизняної філософії; застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретної соціальної діяльності та самовдосконалення; використовувати філософські знання у педагогічній сфері, визначати морально-філософські аспекти впливу на свідомість людини; розкривати гуманістичну функцію філософії у процесі розвитку демократичних основ життя суспільства.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП

Компетентності за ОП:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого

розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ФК12. Здатність працювати з різними джерелами інформації, аналізувати, інтерпретувати, синтезувати, узагальнювати та використовувати її для навчання

ФК13. Здатність застосовувати у професійній діяльності особистісні якості, а саме: комунікативність, відповідальність, рефлексивність, емпатійність, здатність до самоаналізу і самоуправління, фахового зростання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні володіти програмними результатами навчання:

ПРН2. Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності.

ПРН7. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПРН22. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросовісність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПРН23. Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Філософія як соціокультурна цінність

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання. Філософія давнього світу.

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Функції філософії. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті. Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Ведична та епічна література про людину, її походження та існування. Релігійно-філософські вчення: джайнізм, чарвака-локаята, буддизм та інші. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм. Своєрідність філософії Стародавньої Греції. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Самопізнання та належне існування (Сократ). Людина як мікрокосм, атомізм Демокрита. Вчення Плата. Софісти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 2. Головні ідеї філософії Середньовіччя та Відродження.

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки. Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 3. Західноєвропейська філософія Нового часу та доби Просвітництва. Класична німецька філософія.

Проблема методу пізнання у філософії (Ф. Бекона, Р. Декарта). Емпіризм і раціоналізм

(Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм, Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу. Поняття субстанції у філософії Б. Спінози. Монадологія Г. Лейбніца. Проблема людини у філософії Просвітництва (Монтеск'є, Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства (Ж. Ламетрі, К.-А. Гельвецій, П. Гольбах, Д. Дідро). Імануїл Кант – основоположник німецької класики. Докритичний і критичний періоди творчості Канта. Етика Канта. Суб'єктивний ідеалізм Й. Фіхте і об'єктивний ідеалізм Ф. Шеллінга. Об'єктивно- ідеалістична система Г. Гегеля, його діалектичний метод. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

Тема 4. Основні напрямки сучасної філософії.

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX – початку XX ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій: неотомізм (Ж. Марітен, Т. де Шарден), неокантіанство (О. Лібман, Г. Коген), неогегельянство (Б. Кроче, Дж. Ройс). Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, В. Дільтей). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм). «Екзистенціальна філософія» та її різновиди (С. К'єркегор, М. Хайдеггер, А. Камю, Ж.-П. Сартр, К. Ясперс). Життя і смерть, сенс існування, проблема свободи. Проблема знання і мови у філософії. Неопозитивізм (Л. Вігтенштейн, Р. Карнап, Б. Рассел), структуралізм (К. Леві-Строс, М. Фуко), герменевтика (Г. Гадамер, П. Ріккерт, Г. Кун). Г. Маркузе й «нові ліви». Постпозитивізм (К. Поппер, І. Лакатос).

Тема 5. Українська філософська думка.

Міфологія, запровадження християнства. Профілософська думка періоду Київської Русі. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г. С. Сковорода – фундатор філософії українського кордоцентризму. Український романтизм (М. Гоголь, М. Костомаров, П. Кулішта ін.). Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія (П. Юркевич, О. Гіляров та ін.). Соціально- філософські погляди Л. Українки, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньківський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Змістовий модуль 2. Онтологія, гносеологія і методологія.

Тема 6. Теоретичне усвідомлення проблеми буття.

Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. Суспільне та індивідуальне буття. Буття речей, процесів і станів природи. Матерія і свідомість. Основні форми існування матерії. Проблема єдності світу. Сутність та структура свідомості.

Тема 7. Філософська інтерпретація свідомості.

Проблема свідомості в філософії. Виникнення та еволюція свідомості: природні та соціально- історичні основи свідомості, трудова діяльність, спілкування, мова. Сутність свідомості: відображення та його форми. Ідеальність Філософська інтерпретація свідомості. Свідомості, її структура. Самосвідомість. Свідомість і психіка. Рівні психічного життя людини: несвідоме, підсвідоме, свідоме, надсвідоме. Інтуїція. Свідомість і мозок. Психофізіологічні аспекти свідомості. Індивідуальна, групова і суспільна свідомість. Проблема детермінації суспільної свідомості. Структура суспільної свідомості (рівні, форми, їх взаємодія).

Тема 8. Сутність діалектики.

Діалектика як вчення про всезагальний розвиток. Історичний розвиток діалектики: від гносеології до онтології (діалектика як метод пізнання та теорія розвитку). Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. Основні закони та принципи діалектики. Співвідношення категорій діалектики (одиничне – загальне, форма – зміст, явище – сутність, випадковість – необхідність тощо). Діалектика та її альтернативи. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика і еклектика. Альтернативні концепції розвитку.

Тема 9. Сутність і структура пізнання.

Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Тема 10. Творчість у пізнанні та діяльності.

Особливості, рівні і форми наукового пізнання. Основні методи наукового пізнання. Поняття істини. Практика як критерій істинності пізнання та критерій істинності самої практики. Поняття про науку та особливості наукового пізнання. Філософська концепція творчості. Передбачення і наукове прогнозування. Епістемологія. Основні види наукового пізнання. Виникнення науки. Принципи інтерналізму і екстерналізму. Періодизація історії науки. Рівні та структура наукового пізнання. Методи наукового пізнання. Форми наукового пізнання. Сучасні оцінки науки. Поняття про етику науки. Визначення соціокультурних орієнтирів науки.

Тема 11. Суспільство як система, що розвивається.

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Специфіка предмета соціальної філософії. Співвідношення соціальної філософії та інших гуманітарних наук. Головні категорії соціальної філософії. Суспільство як система, що само розвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті загальнолюдських пріоритетів. Історичний генезис теоретичних обґрунтувань сутності суспільного поступу: діалектично-матеріалістична концепція, соціологічна, феноменологічно-герменевтична, технократична, моральна, культурологічна тощо. Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди та соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Аксиологія і сучасність. Концепції майбутнього людства.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Філософія як соціокультурна цінність												
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання. Філософія давнього світу.	9	2	4			3						
Тема 2. Головні ідеї філософії Середньовіччя та Відродження	7	2	2			3						
Тема 3. Західноєвропейська філософія Нового часу та доби Просвітництва.	7	2	2			3						
Класична німецька філософія												
Тема 4. Основні напрямки сучасної філософії	7	2	2			3						
Тема 5. Українська філософська думка	7	2	2			3						
Разом за змістовим модулем 1	37	10	12			15						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 2. Онтологія, гносеологія і методологія												
Тема 6. Теоретичне усвідомлення проблеми буття	7	2	2			3						
Тема 7. Філософська інтерпретація свідомості	7	2	2			3						
Тема 8. Сутність діалектики	7	2	2			3						
Тема 9. Сутність і структура пізнання	7	2	2			3						
Тема 10. Творчість у пізнанні та діяльності	7	2	2			3						
Тема 11. Суспільство як система, що розвивається	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	43	12	12			19						
Усього годин	80	22	24			34						
Модуль 2												
ІНДЗ	10		-	-	10	-						
Усього годин	90	22	24			10	34					

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Філософія як специфічний тип знання	2	
2	Філософія давнього світу	2	
3	Головні ідеї філософії Середньовіччя та Відродження	2	
4	Західноєвропейська філософія Нового часу та доби Просвітництва	2	
5	Основні напрямки сучасної філософії	2	
6	Українська філософська думка	2	
7	Теоретичне усвідомлення проблеми буття	2	
8	Філософська інтерпретація свідомості	2	
9	Сутність діалектики	2	
10	Сутність і структура пізнання	2	
11	Творчість у пізнанні та діяльності	2	
12	Суспільство як система, що розвивається	2	
	Усього	24	

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає виконання запланованих завдань під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи є засвоєння навчальної програми в повному обсязі та послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами самостійної роботи студента під час вивчення дисципліни «Філософія» є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;

- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських занять та виконання індивідуальних домашніх робіт;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модульних контрольних робіт та підготовка до підсумкового контролю.

№з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Рефлексія як основний метод філософії. Філософія і наукова картина світу в ХХ ст. Світогляд як спосіб орієнтації людини в світі. Основні рівні світогляду.	3	
2.	Проблема першопричини світу в античній натурфілософії. Проблема буття в античній філософії. Сутність полеміки Сократа з софістами.	3	
3.	Філософія Середньовіччя та її зв'язок з християнською релігією та теологією. Спроби доведення буття Бога в середньовічній філософії. Проблема співвідношення теорії і філософії у схоластиці.	3	
4.	Природознавство та філософія Нового часу. Взаємозв'язок філософії й математики в добу Нового часу. Соціальна концепція Т. Гоббса.	3	
5.	Структуралізм і постмодернізм: проблеми філософського осмислення культури. Буття людини як проблема в екзистенціальній філософії. Проблема Бога в традиційній і сучасній релігійній філософії.	3	
6.	Філософські курси в Києво-Могилянській Академії. Філософська творчість Г. Сковороди. Ідея „серця” в українській філософії.	3	
7.	Онтологічний поворот у філософії ХХ ст. Еволюція поняття „матерія” у філософії і науці. Синергетика: зміст і основні проблеми.	3	
8.	Творчість свідомості. Проблема ідеального та варіанти її вирішення. Свідомість і мова. Національна мова і національна свідомість.	3	
9.	Метафізика як протилежність діалектичного методу. Філософське вчення про розвиток світу: історія та сутність. Основні історичні форми діалектики. Діалектика природи і суспільного життя як об'єктивна діалектика.	3	
10.	Основні особливості діалектико-матеріалістичної теорії пізнання. Головні напрями розробки гносеологічних проблем у сучасній західній філософії. Структура, форми і функції практики в процесі пізнання.	3	
11.	Науковий метод та наукова раціональність як історичні феномени. Проблема істини в науковому пізнанні. Науково-технічна революція як вирішальний фактор розвитку продуктивних сил.	4	
Усього годин		34	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання виконується у вигляді реферату з презентацією. Вибір здобувачами вищої освіти теми індивідуальної роботи здійснюється самостійно із запропонованого переліку та узгоджується з викладачем. Результати виконання індивідуального завдання також заносяться до системи рейтингу та оцінюються в межах 0-10 балів.

Теми індивідуальних науково-дослідних завдань:

1. Соціально-історична сутність світогляду: історичні типи.
2. Розуміння філософії в античну добу.
3. Проблема співвідношення теорії і філософії у схоластиці.
4. Природознавство та філософія Нового часу.
5. Проблема субстанції у Новий час: Декарт, Спіноза, Лейбніц.
6. Антропологізм і сцієнтизм як тенденції сучасної західної філософії.
7. Буття людини як проблема в екзистенціальній філософії.
8. Структура, форми і функції практики в процесі пізнання.
9. Різноманіття суспільних форм і проблема єдності соціального процесу.
10. Соціальний простір і час: основні закономірності розвитку.
11. Права людини і проблеми гуманізації суспільних відносин.
12. Філософія і наукова картина світу в ХХ ст.
13. Філософія Середньовіччя та її зв'язок з християнською релігією та теологією.
14. Основні ідеї Реформації.
15. Суспільно-соціальні теорії епохи Просвітництва.
16. Натурфілософські концепції німецької класичної філософії.
17. Марксизм і німецька класична філософія.
18. Основний зміст та особливості філософії марксизму.
19. Історична доля марксизму.
20. Герменевтика: історія та сучасність.
21. Обґрунтування української національної ідеї в філософській творчості визначних українських мислителів.
22. Історико-філософський аспект ідеї розвитку.
23. Філософське вчення про розвиток світу: історія та сутність.
24. Науково-технічна революція як вирішальний фактор розвитку продуктивних сил.
25. Глобальні проблеми, їх сутність та шляхи розв'язання.

9. Методи навчання

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення освітнього процесу:

- словесний метод (лекція, лекція-диспут, евристична бесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- інтерактивний метод (робота в малих групах);
- новітні інформаційні методи у поєднанні з комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні тощо).

10. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК) і підсумкового контролю знань

(іспиту).

Об'єктом оцінювання знань здобувачів вищої освіти є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на іспиті.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Завданням іспиту є перевірка розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних навчально-дослідних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання.

Модульний контроль є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту тощо) згідно затвердженого графіку.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Контроль навчальної діяльності з дисципліни «Філософія» здійснюється за допомогою системи оцінювання за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає проведення семінарських занять в аудиторії та оцінювання їх виконання. Під час семінарських занять проводиться оцінка роботи здобувачів вищої освіти за 5-ти бальною шкалою за кожне заняття:

5 балів – здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу.

4 бали – вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує творчі завдання.

3 бали – описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє недостатні знання і розуміння основних положень, самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.

2 бали – має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником;

0-1 бал – фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними.

Індивідуальне завдання призначено для перевірки рівня засвоєння теоретичних знань з тем, що вивчаються здобувачами самостійно. Виконання індивідуального завдання оцінюється від 0 до 10 балів.

8-10 балів – робота виконана згідно всіх вимог.

5-7 балів – наявні незначні помилки при висвітленні теми.

3-4 бали – наявні значні помилки в оформленні та змісті роботи. 1-2 бали – тема не достатньо розкрита.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді іспиту (усний). Максимально можна набрати 10 балів.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1 Поточне оцінювання та самостійна робота														Модуль 2 (ІНДЗ)	ПК	Сума
ЗМ1							ЗМ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МК2	10	10	100
5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	10			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74		
60–68	задовільно	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована

література

Основна

1. Філософія : підручник / І. В. Бичко та ін. Київ: Либідь, 2001. 406 с.
2. Історія філософії : підручник / І. В. Бичко та ін. Київ: Либідь, 2001. 27 с.
3. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст) : підручник Київ : Тандем, 2000. 416 с.
4. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : підручник / В. П. Андрущенко, Л.В. Губернський, М. І. Михальченко. Київ: Генеза, 2006. 656 с.
5. Бичко І. В., Бичко А. К., Бузький М. П. Філософія : курс лекцій. Київ : Либідь, 1994. 574 с.
6. Кондзьолка В. Історія середньовічної філософії. Львів : Світ, 2001. 246 с.
7. Горський В. С. Історія української філософії : курс лекцій. Київ : Наукова думка, 1996. 286 с.
8. Заїченко Г. А. Філософія. Київ : Вища школа, 1995. 455 с.
9. Історія філософії на Україні / В. М. Нічик та ін. Київ : Наукова думка, 1987. 399 с.
10. Філософія : підручник / В. П. Андрущенко та ін. Харків : Консум, 2001. 671 с.
11. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія : курс лекцій. Київ : Генезис. 1996. 368 с.

12. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії: Онтологія людини. Київ : Абрис, 1995. 335 с.
13. Огородник І. В., Русин М. Ю. Українська філософія в іменах : навч. посіб. Київ : Либідь, 1997. 327 с.
14. Паславський І. В. З історії розвитку філософських ідей на Україні в кінці XVI–першій третині XVII ст. Київ : Наукова думка, 1984. 128 с.
15. Петрушенко В. Л. Філософія : навч. посіб. Київ : Каравела, 2001. 218 с.
16. Тарасенко М. Ф., Русин М. Ю., Бичко І. В. Історія філософії України : підручник. Київ: Либідь, 1994. 413 с.
17. Федів Ю. А., Мозкова Н. Г. Історія Української філософії. Київ : Україна, 2001. 510с.
18. Філософія: навч. посіб. Київ : Каравела, 2002. Львів : Новий світ-2000. 345 с.
19. Філософія. Курс лекцій : навч. посіб. / Бичко І. В. та інш. Київ : Вища школа, 1993. 312 с.
20. Надольний І. Ф. Філософія : навч. посіб. Київ : Наукова думка, 2001. 298 с.
21. Заїченко Г. А. Філософія : підручник. Київ : ЦУЛ, 1995. 247 с.
22. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л. В.Губерського. К.: Знання, 2009. 329 с.
23. Філософія: Хрестоматія : навч. посіб. для бакалаврів фізико-математичних та природничих спеціальностей / О. В.Комар, А. А.Кравчук, О. В.Руденко та ін.; загальна ред. докт. філософ. н., проф. Добронравова. Київ : Наукова думка, 2010. 346 с.
24. Чижевський Дмитро. Нариси з історії філософії на Україні. Київ : Орій, 1992. 229с.
25. Шрамко Т.І. Філософія. Львів: Новий світ. 2000, 2010. 343 с.
26. Петрушенко В.Л. Філософія. К.: Новий світ. 2000, 2011. 646 с.
27. Філософія. Уклад. Г. С. Лозко, А. О. Карасевич, М. О. Запорожець. Умань: Візаві, 2018. 234 с.
28. Запорожець М. О. Філософія. Умань: ПП Жовтий, 2011. 209 с.
29. Фуркало В. І. Філософія. Умань: Візаві, 2017. 644 с.
30. Філософія: ідеї, ідеології, персоналії. Уклад. Ю.В. Омельченко. К.: Ракша М.О., 2009. 295 с.
31. Основи філософських знань. Кол. авт. М. І. Горлач, Г. Т. Головченко, І. М.Жиленкова, В. Г. Кремень. К.: Центр учбової літератури, 2008. С. 1026 с.
32. Пазенок В.С. Філософія. К.: Академвидав, 2008. 279 с.
33. Черній А.М. Філософія. К.: Академвидав, 2011. 390 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В. П. Філософський вимір освітянської діяльності. *Нова парадигма*. 2001. № 19. С. 6–12.
2. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. Київ : Основи, 1992. 126 с.
3. Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. Київ : Обрій, 1992. 472 с.
4. Гельвецій К. А. Про людину, її розумові здібності та її виховання. Київ : Основи, 1994. 416 с.
5. Гусев В.І. Західна філософія Нового часу XVII–XVIII ст. Київ : Либідь, 1998. 368 с.
6. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках / пер. з фр. В. Адрушка і С. Гатальської. Київ : ТанDEM, 2001. 104 с.
7. Левчук Л. Т. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика : навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 255 с.
8. Лук'янець В. С., Соболев О. М. Філософський постмодерн. Київ : Абрис, 1998. 350 с.
9. Кант І. Відповідь на запитання «Що таке Просвітництво?». Івано-Франківськ, 2003. 161 с.

10. Ортега-і-Гассет Х. Чиста філософія. Київ : Знання. 1994. 365 с.
11. Шинкарук В. І. Філософія і культура. *Філософська і соціологічна думка*. 1995. № 9–10. С. 220–235.
12. Шинкарук В. І. Категоріальна структура наукового світогляду : вибрані твори у 3-х т. Київ : Наукова думка, 2003. Т.3. Ч.1. С.164–172.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://chitalka.info/> – студентська електронна бібліотека.
2. <http://pidruchniki.ws/> – українська електронна бібліотека підручників.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Центральна наукова бібліотека ім. В. Вернадського.
4. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> – Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка.
5. <http://www.inst-ukr.lviv.ua/> – бібліотека Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича.